

Cauza C-147/24 [Safi]ⁱ**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

26 februarie 2024

Instanța de trimitere:

Rechtbank Den Haag (Țările de Jos)

Data deciziei de trimitere:

26 februarie 2024

Reclamantă:

V

Pârât:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Obiectul procedurii principale

Acțiune formulată împotriva refuzului de acordare a unui drept de ședere derivat în Țările de Jos, în temeiul articolului 20 TFUE, pentru resortisantul unei țări terțe care are deja un drept de ședere într-un alt stat membru și este părintele unui copil cu cetățenie neerlandeză care locuiește în Țările de Jos.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea articolului 20 TFUE în cazul eventualei acordări a unui drept de ședere derivat atunci când, în cazul refuzului de acordare a unui drept de ședere, resortisantul țării terțe nu trebuie să părăsească teritoriul Uniunii, ci se poate întoarce în statul membru în care are drept de ședere. Ponderea care trebuie acordată, în acest caz, relației de dependență a copilului față de acest părinte, interesul superior al acestui copil, respectul pentru viața de familie și eventuala

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

necesitate a copilului de a face uz de drepturile la libera circulație. Articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

I Articolul 20 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu este exclus ca unui părinte resortisant al unei țări terțe să trebuiască să i se acorde un drept de ședere derivat în statul membru a cărui cetățenie o deține copilul său minor și în care copilul său își are reședința, fără ca acesta să fi făcut uz de drepturile sale cetățenești, în timp ce acest părinte resortisant al unei țări terțe are un drept de ședere într-un alt stat membru?

Dacă nu este exclus ca unui părinte resortisant al unei țări terțe să trebuiască să i se acorde un drept de ședere derivat în statul membru a cărui cetățenie o deține copilul său minor și în care acest copil își are reședința fără să fi făcut uz de drepturile sale cetățenești, în timp ce acest părinte resortisant al unei țări terțe are un drept de ședere într-un alt stat membru:

II Având în vedere articolul 5 literele (a) și (b) din Directiva 2008/115 și articolul 6 alineatul (2) din Directiva 2008/115, în cazul în care există o relație de dependență, precum cea care justifică acordarea unui drept de ședere derivat în temeiul articolului 20 TFUE, rezultă din articolul 20 TFUE o obligație a autorității decizionale de a stabili dacă exercitarea dreptului la liberă circulație și ședere este în interesul copilului și dacă poate fi continuată exercitarea dreptului la viața de familie, înainte de a solicita părintelui resortisant al unei țări terțe să se deplaseze imediat în statul membru în care acesta deține un permis de ședere sau o altă autorizație care conferă drept de ședere, iar acești factori trebuie luați în considerare atunci când se evaluează cererea de eliberare a unui drept de ședere derivat?

Dispozițiile de drept al Uniunii și de drept internațional invocat, precum și jurisprudența Curții

Articolul 3 din Convenția cu privire la drepturile copilului

Articolul 8 din CEDO

Articolul 20 TFUE

Articolele 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale

Directiva 2008/115/CE, articolele 5 și 6

Hotărârea din 5 mai 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo/XU și QP (C-451/19 și C-532/19); 8 martie 2011, Zambrano (C-34/09); Hotărârea din 7 septembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Natura dreptului de ședere în temeiul articolului 20 TFUE) (C-624/20); Hotărârea din 22 iunie 2023,

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Mama thailandeză a unui copil minor neerlandez) (C-459/20); Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Dereci (C-256/11); 14 ianuarie 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Returnarea unui minor neînsoțit) (C-441/19); Hotărârea din 22 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Îndepărtare – Cannabis medicinal) (C-69/21); Hotărârea din 11 martie 2021, État Belge (Returnarea părintelui unui minor) (C-112/20)

Concluziile în cauzele Zambrano (C-34/09) și Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Persoane care se identifică cu valorile Uniunii) (C-646/21)

Dispoziții naționale invocate

Articolul 8 din Vreemdelingenwet 2000 (Legea din anul 2000 privind străinii) prevede că un străin este în situație de ședere legală în Țările de Jos, în calitate de resortisant al Uniunii, atât timp cât acest resortisant are reședința în Țările de Jos în temeiul unei reglementări bazate pe TFUE.

Paragraful B10/2.2 din Vreemdelingen-circulaire 2000 (Circulara din anul 2000 privind străinii) prevede că, pentru această ședere legală, trebuie îndeplinite toate condițiile de mai jos:

- „a. străinul trebuie să își demonstreze identitatea și cetățenia [...];
- b. străinul are un copil minor [...] care deține cetățenia neerlandeză;
- c. străinul îndeplinește efectiv sarcini de îngrijire, singur sau împreună cu celălalt părinte, pentru copilul minor; și
- d. între străin și copil există o relație de dependență de așa natură încât copilul ar fi constrâns să părăsească teritoriul Uniunii în cazul în care străinului i s-ar refuza un drept de ședere.

[...]”

Potrivit acestei dispoziții, străinul care urmărește să obțină dreptul de ședere în calitate de părinte îngrijitor nu primește un permis de ședere în cazul în care are deja un drept de ședere într-un alt stat membru.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanta are cetățenie marocană și este, împreună cu soțul său neerlandez/marocan, părintele unui fiu minor care are cetățenie neerlandeză. Acest fiu are o întârziere de vorbire și de limbaj și urmează un învățământ pentru elevi cu nevoi speciale. El este îngrijit în comun de părinții care locuiesc împreună. Din cauza unor probleme medicale, tatăl nu are venituri din muncă, însă primește un ajutor social. El este scutit de obligația de a munci.

- 2 Între 1999 și 2014, reclamanta a avut reședința în Spania și are un drept de ședere în această țară care este încă valabil, în pofida solicitării sale de a fi retras, adresată autorităților spaniole. Din anul 2014, ea locuiește în Țările de Jos fără un permis de ședere valabil și nu a avut niciodată probleme cu legea.
- 3 Ea a solicitat, în temeiul articolului 20 TFUE, un drept de ședere derivat în calitate de membru de familie al unui cetățean al Uniunii, pe care pârâtul l-a refuzat. Nu a depus alte cereri în Țările de Jos. La rândul lor, tatăl și fiul nu au făcut niciodată uz de libertățile lor de circulație.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 4 Reclamanta susține că poate beneficia de un drept de ședere în baza articolului 20 TFUE, deoarece fiul său depinde de ea. Ca răspuns la refuzul pârâtului de a acorda acest drept, ea susține că trebuie să i se acorde un drept de ședere în baza articolului 8 din CEDO.
- 5 Pârâtul își motivează refuzul dreptului de ședere în temeiul articolului 20 TFUE cu faptul că reclamanta are deja un drept de ședere în Spania. El a verificat din oficiu dacă reclamanta mai era eligibilă pentru un permis de ședere în baza articolului 8 din CEDO. Deși acesta a constatată că este vorba despre o chestiune legată de viața de familie și viața privată în Țările de Jos, el consideră însă că interesul statului neerlandez primează asupra interesului personal al reclamantei și al familiei sale.
- 6 Refuzul permisului de ședere care decurge din această considerație reprezintă, de asemenea, un ordin de a pleca imediat în Spania. Fiul minor o poate însoți pe reclamantă și nu trebuie, prin urmare, să părăsească teritoriul Uniunii, considerat în ansamblu.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

a) Particularități ale unui drept de ședere derivat

- 7 Instanța de trimitere deduce din Hotărârea Curții din 5 mai 2022, XU și QP (C-451/19 și C-532/19), că pentru acordarea unui drept de ședere derivat în temeiul articolului 20 TFUE nu trebuie să existe numai o situație foarte specială și o relație de dependență, ci și că această acordare intră în discuție numai în cazul în care nu se pot obține drepturi de ședere în baza dreptului secundar al Uniunii sau a dreptului național (așa cum este cazul reclamantei). Dreptul de ședere derivat are un caracter subsidiar.
- 8 În Țările de Jos, se acordă un drept de ședere derivat dacă există o relație de dependență între părintele resortisant al unei țări terțe și copilul neerlandez care locuiește în Țările de Jos și (încă) nu a făcut uz de dreptul său de liberă circulație și ședere. Dacă un drept de ședere în temeiul articolului 20 TFUE este refuzat,

pârâtul analizează în continuare, din oficiu, o cerere în acest sens în lumina articolului 8 din CEDO, însă nu și în lumina dreptului secundar al Uniunii sau a dreptului național. De asemenea, instanța nu analizează, de regulă, din oficiu dacă un drept de ședere poate fi acordat în baza unei alte dispoziții.

- 9 Potrivit instanței de trimitere, articolul 8 din CEDO și articolul 20 TFUE necesită o evaluare substanțial diferită. În primul caz, statul poate pune în balanță interesul individual (viața de familie) al solicitantului și interesul statului, având o anumită putere de apreciere în acest sens. Astfel, se poate acorda importanță unor factori precum eventualele obstacole obiective în calea construirii unei vieți de familie în altă parte și interesul copilului. Cu toate acestea, articolul 20 TFUE nu pune în balanță cele două interese. Numai gradul de dependență între copil și părintele resortisant al țării terțe este decisiv.
- 10 Pârâtul a refuzat un drept de ședere în temeiul articolului 20 TFUE pe baza interpretării pe care o dă jurisprudenței Curții, în sensul că un drept de ședere derivat se acordă numai dacă între părintele resortisant al țării terțe și copilul său cetățean al Uniunii există o relație de dependență de așa natură încât, fără un drept de ședere pentru părinte, copilul ar fi constrâns să părăsească *teritoriul Uniunii, considerat în ansamblu*.
- 11 Instanța de trimitere se întreabă dacă, pentru a analiza cererea reclamantei formulată în temeiul articolului 20 TFUE, este suficientă aplicarea principiilor care pot fi deduse din jurisprudența Curții. În special, întrebarea sa este dacă dreptul de ședere al reclamantei în Spania implică faptul că, atunci când se evaluează interesul copilului său, trebuie doar să se constate că drepturile acestuia de cetățean al Uniunii sunt garantate deoarece nu trebuie să părăsească Uniunea.
- 12 În acest context, instanța de trimitere consideră că, în conformitate cu Hotărârea din 7 septembrie 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Natura dreptului de ședere în temeiul articolului 20 TFUE) (C-624/20)*, aprecierea relației de dependență dintre părinte și copil trebuie să țină seama, în interesul copilului, de toate împrejurările speței. Acestea cuprind coabitarea de lungă durată a părintelui resortisant al unei țări terțe cu celălalt părinte care este cetățean al Uniunii și existența contactelor personale și directe cu ambii părinți. Aceste condiții sunt, în speță, îndeplinite. Cu toate acestea, pârâtul nu a analizat, în cazul refuzului său, care este interesul copilului, dacă există o relație de dependență sau care sunt consecințele pentru viața de familie.
- 13 Potrivit Hotărârii Curții în cauzele *Subdelegación del Gobierno en Toledo (C-451/19 și C-532/19)*, o simplă legătură de familie între un cetățean al Uniunii și un resortisant al unei țări terțe nu este suficientă în sine pentru acordarea unui drept de ședere derivat. Instanța de trimitere consideră că poate înțelege de aici că Curtea solicită existența unei anumite relații de dependență.
- 14 Ea a stabilit că relația de dependență dintre reclamantă și copilul său este suficient de intensă pentru un drept de ședere derivat acordat în temeiul articolului 20

TFUE. Fără acest drept de ședere, copilul ar fi constrâns să o însoțească pe reclamantă. În același timp, copilul are însă și o relație de dependență cu tatăl său.

- 15 Dacă un copil care este cetățean al Uniunii trebuie să părăsească Uniunea în mod forțat, el este privat de beneficiul efectiv al drepturilor sale conferite de Uniune. Instanța de trimitere deduce din jurisprudența Curții că tocmai aceste drepturi ale copilului reprezintă justificarea pentru acordarea unui drept de ședere derivat. Acest drept întemeiat pe articolul 20 TFUE nu este un drept personal al părintelui resortisant al unei țări terțe, ci un drept care este derivat din cetățenia Uniunii deținută de copilul minor care este dependent de acest părinte.
- 16 Instanța de trimitere se întreabă dacă jurisprudența Curții cu privire la articolul 20 TFUE și la obligația de a părăsi teritoriul Uniunii se aplică integral atunci când părintele resortisant al unei țări terțe are un drept de ședere într-un alt stat membru decât cel a cărui cetățenie o deține copilul și în care acesta își are reședința.

b) Evaluarea relației de dependență

- 17 În opinia Curții, evaluarea relației de dependență trebuie să țină seama de toate împrejurările și de interesul superior al copilului, precum vârsta și dezvoltarea emoțională a acestuia. În conformitate cu Hotărârea din 22 iunie 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Mama thailandeză a unui copil minor neerlandez) (C-459/20), acest interes nu poate fi invocat pentru a respinge o cerere, ci, dimpotrivă, pentru a se opune adoptării unei decizii prin care copilul să fie constrâns să părăsească teritoriul Uniunii.
- 18 Cu toate acestea, Comisia Europeană pare să deducă din hotărârea menționată că interesul superior al copilului nu trebuie să constituie un considerent esențial atunci când se evaluează cererea de acordare a unui drept de ședere derivat.
- 19 Instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă autoritățile trebuie să țină seama de interesul superior al copilului și de respectarea vieții private și a vieții de familie exclusiv pentru evaluarea relației de dependență sau dacă aceste elemente trebuie luate în considerare în mod integral în cadrul evaluării și trebuie să reprezinte un considerent esențial în procesul de luare a deciziilor.
- 20 Până acum, Curtea a menționat interesul superior al copilului numai în interpretarea împrejurărilor de care trebuie să se țină seama atunci când se evaluează intensitatea relației de dependență. Acest lucru nu trebuie să însemne neapărat că interesului superior al copilului nu i se mai acordă în continuare nicio importanță. În cauze anterioare, evaluarea relației de dependență a reprezentat partea centrală a evaluării care trebuia efectuată. Dacă necesitatea (datorată relației de dependență) de a părăsi statul membru în care copilul are reședința și a cărui cetățenie o deține este, de asemenea, relevantă pentru evaluarea cererii de acordare a unui drept de ședere derivat și este necesară, prin urmare, o analiză suplimentară și extinsă, această analiză va trebui să țină seama de interesul superior al copilului.

21 Răspunsul la întrebări nu poate fi dedus din jurisprudența Curții. Situația din această speță nu a mai fost supusă atenției Curții. Instanței îi este clar că, în cauzele în care părintele resortisant al unei țări terțe nu a primit un drept de ședere în Uniune deoarece nu exista o relație de dependență, interesul superior al copilului a fost un factor relevant numai pentru evaluarea intensității relației. Dacă însă evaluarea existenței unei relații de dependență nu poate fi considerată o evaluare completă a chestiunii dacă trebuie acordat un drept de ședere derivat, se pune întrebarea cum trebuie autoritatea decizională să țină seama de interesul superior al copilului în evaluarea finală a cererii de acordare a unui drept de ședere derivat.

c) Necesitatea de a face uz de dreptul la libera circulație

22 Relația de dependență dintre reclamantă și copil este de așa natură încât, în cazul în care reclamanta nu primește un drept de ședere, copilul trebuie să o urmeze și să părăsească teritoriul Țărilor de Jos, însă nu și teritoriul Uniunii. Prin urmare, copilul este constrâns să facă uz de dreptul său la libera circulație și ședere.

23 În Hotărârea Subdelegación del Gobierno en Toledo, Curtea a stabilit că un principiu de drept internațional se opune ca un stat membru să refuze propriilor resortisanți dreptul de acces și de ședere pe teritoriul său. Prin urmare, un stat membru nu poate obliga un resortisant să îi părăsească teritoriul. Însă în speță s-ar întâmpla acest lucru, din cauza relației de dependență.

24 Un drept de ședere derivat nu este un drept personal al părintelui resortisant al unei țări terțe, ci un drept care este derivat din cetățenia Uniunii deținută de copilul minor care este dependent de acest părinte. Potrivit instanței de trimitere, tocmai drepturile copilului sunt determinante pentru chestiunea dacă părintelui său trebuie să i se acorde un drept de ședere.

25 În cazul în care Curtea interpretează articolul 20 TFUE în sensul că, în speță, reclamantei nu trebuie să i se acorde un drept de ședere derivat în Țările de Jos, aceasta înseamnă că din cauza relației de dependență, copilul, un cetățean al Uniunii, este constrâns să facă uz de dreptul său de circulație și ședere.

26 Logica articolului 20 TFUE este menținerea drepturilor copilului în calitate de cetățean al Uniunii. În cazul de față, copilul trebuie să facă uz de dreptul său de circulație și ședere pentru a continua să aibă legături personale cu cei doi părinți. Potrivit instanței de trimitere, din esența unui drept face parte și libertatea de a nu face uz de acesta. Această libertate este anulată în cazul în care, din cauza relației de dependență, copilul trebuie să își urmeze mama în Spania.

27 Se pune întrebarea dacă această obligație pentru un cetățean al Uniunii minor este justificată atunci când se evaluează numai posibilitatea copilului de a rămâne pe teritoriul Uniunii. Nu se face o analiză mai extinsă cu privire la interesul cetățeanului minor al Uniunii și la chestiunea dacă este în interesul său să fie constrâns să facă uz de dreptul la libera circulație și ședere.

- 28 Poate fi în interesul copilului să rămână tocmai în statul membru a cărui cetățenie o deține. Acest interes nu este luat în considerare dacă trebuie să se evalueze numai chestiunea dacă refuzul unui drept de ședere derivat înseamnă că cetățeanul Uniunii minor trebuie să părăsească Uniunea, considerată în ansamblu. Se pune astfel întrebarea dacă poate fi omisă o analiză mai amănunțită a interesului superior al copilului, deoarece menținerea drepturilor sale de cetățean al Uniunii justifică acordarea unui drept de ședere derivat pentru părintele său.
- 29 Conform cartei, orice copil are dreptul de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, iar dreptul la viața de familie trebuie respectat. Acestei vieți de familie i se acordă importanță numai la evaluarea intensității relației de dependență. Refuzându-se un drept de ședere derivat deoarece părintele resortisant al unei țări terțe nu trebuie să părăsească Uniunea, nu se analizează mai profund care sunt consecințele acestui refuz pentru viața de familie. Astfel, în speță, soțul va trebui să meargă și el în Spania pentru a menține unitatea familiei.
- 30 Atunci când a refuzat dreptul de ședere derivat, pârâtul nu a verificat care sunt posibilitățile de care dispune familia de a-și continua viața de familie în Spania. Potrivit reclamantei, tatăl nu îndeplinește condițiile pentru a avea rezidență în Spania pe durată nedeterminată. În acest caz, copilul va trebui să aleagă la care dintre părinți dorește să locuiască. Acesta este un lucru care nu i se poate cere unui copil și care probabil nu este în interesul său. De asemenea, relația de dependență există nu numai față de părintele resortisant al unei țări terțe, ci și față de părintele cetățean al Uniunii.
- 31 Pârâtul a analizat această împrejurare în lumina articolului 8 din CEDO, însă a acordat o pondere mai mare interesului general al statului. Instanța de trimitere notează că, în acest cadru, reclamanta trebuie să își prezinte și să își susțină interesele și dorește să afle dacă într-o situație precum cea în speță pârâtul are o obligație de a efectua o analiză mai extinsă.

d) Pondere interesului superior al copilului

- 32 Potrivit instanței de trimitere, interesul superior al copilului include mai mult decât deținerea și menținerea drepturilor de cetățean al Uniunii. Ea deduce din jurisprudența Curții [Concluziile în cauza C-646/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Persoane care se identifică cu valorile Uniunii) și Hotărârile État Belge (Returnarea părintelui unui minor) (C-112/20) și Belgische Staat (Refugiată minoră căsătorită) (C-230/21)] că, chiar și în cazul în care minorul nu este reclamantul, însă rezultatul procedurii are consecințe pentru acest minor, interesul superior al copilului trebuie luat în considerare în evaluarea cererii din această procedură.
- 33 Curtea a statuat deja că interesul copilului poate fi invocat pentru a se opune adoptării unei decizii prin care acest copil ar fi constrâns să părăsească teritoriul Uniunii, considerat în ansamblu. Cu toate acestea, nu există jurisprudență cu

privire la situația în care copilul trebuie să părăsească teritoriul statului său membru. Instanța de trimitere nu presupune pur și simplu că, potrivit Curții, nu se acordă nicio pondere interesului superior al copilului și respectării vieții de familie dacă un copil nu trebuie să părăsească Uniunea în cazul unui refuz al unui drept de ședere pentru părintele său, însă trebuie să își urmeze părintele într-un alt stat membru.

- 34 Potrivit instanței de trimitere, se pune întrebarea cum pot avea pondere drepturile fundamentale prevăzute la articolele 7 și 24 din cartă într-o situație precum cea din speță, iar instanța face referire, în acest context, la concluziile avocatului general Sharpston prezentat în cauza Zambrano (C-34/09). Acestea prevăd că exercitarea drepturilor la liberă circulație are loc cu protejarea cetățenilor de aceste drepturi fundamentale.
- 35 Dacă pentru evaluarea unui drept de ședere derivat trebuie stabilit numai faptul că reclamanta nu trebuie să părăsească Uniunea, interesul superior al copilului se limitează la constatarea că îi sunt menținute drepturile de cetățean al Uniunii. Întrebarea este dacă acest lucru este acceptabil în contextul specific al cetățeniei Uniunii.
- 36 În conformitate cu articolul 24 alineatul (2) din cartă, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial în toate acțiunile referitoare la copii. Protejarea interesului superior al copilului trebuie considerată drept obiectiv general al Uniunii. Cu toate acestea, dreptul Uniunii nu pare să prevadă în mod explicit că autoritatea decizională trebuie să stabilească interesul superior al copilului în orice procedură legată de dreptul străinilor.
- 37 În General Comments, Comitetul pentru drepturile copilului din Statele Unite a explicat în detaliu faptul că trebuie stabilit interesul superior al copilului, precum și modul în care trebuie făcut acest lucru. Atunci când acest interes este stabilit, el trebuie pus în balanță. În Hotărârea sa Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Returnarea unui minor neînsoțit) (C-441/19), Curtea a arătat că interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial în toate acțiunile în care minorii sunt implicați într-o procedură, însă nu s-a pronunțat mai în detaliu, în această hotărâre, cu privire la ponderea care trebuie să fie acordată acestui interes.
- 38 Se solicită clarificări suplimentare cu privire la acest aspect în cauza Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Persoane care se identifică cu valorile Uniunii) (C-646/21). În concluziile prezentate în această cauză, conform raționamentului său de la punctele 54, 56, 58, 60 și 61, avocatul general a invitat Curtea să ia în considerare faptul că o evaluare pe fond a unei cereri de protecție internațională care nu ia în considerare, drept considerent primordial, interesul superior al copilului sau pune în balanță interesul superior al copilului fără a stabili mai întâi, în cadrul fiecărei proceduri, care este interesul superior al copilului, este incompatibilă cu dreptul Uniunii. În opinia instanței de trimitere, răspunsul la întrebarea din cauza C-646/21 este relevant și pentru întrebarea preliminară în vederea unei interpretări mai precise a articolului 20 TFUE.

- 39 Este dificil de înțeles de ce obligațiile juridice ale unui stat membru prevăzute în Convenția cu privire la drepturile copilului și în cartă nu ar fi valabile sau ar fi valabile într-o măsură mai mică atunci când se evaluează o cerere de acordare a unui drept de ședere derivat în temeiul articolului 20 TFUE. În cazul în care Curtea interpretează acest articol în sensul că numai menținerea drepturilor de cetățean al Uniunii deținute de fiul minor este relevantă și este exclus, prin urmare, ca reclamanta să beneficieze de un drept de ședere derivat în baza articolului 20 TFUE, interesul superior al copilului minor al reclamantei nu este analizat în detaliu. În acest caz, pârâtul nu își poate îndeplini obligația, prevăzută în Tratat și în dreptul Uniunii, de a lua în considerare pe deplin interesul superior al copilului în toate acțiunile sale, prin urmare inclusiv în decizia cu privire la cererea reclamantei.
- 40 Cu toate că logica articolului 20 TFUE este menținerea drepturilor cetățenești ale cetățeanului Uniunii, instanța de trimitere este de părere că acest lucru nu poate duce la situația în care interesul mai larg al copilului (precum interesul său de a putea rămâne în statul său membru și de a nu fi despărțit de părintele său resortisant al unei țări terțe) nu este analizat în detaliu și nu este luat în considerare în evaluarea cererii de acordare a unui drept de ședere derivat.

e) Respectarea vieții de familie

- 41 În Hotărârea Dereci (C-256/11), Curtea a statuat că dreptul la respectarea vieții private nu face parte din cele mai importante drepturi dobândite în baza statutului de cetățean al Uniunii și că acest drept nu este suficient în sine pentru a include în sfera de aplicare a dreptului Uniunii situația unui cetățean al Uniunii care nu și-a exercitat dreptul de liberă circulație.
- 42 În speță, viața de familie este un factor relevant pentru evaluarea relației de dependență. Dacă reclamantei îi este refuzat un drept de ședere derivat, vieții de familie nu i se acordă nicio pondere în evaluarea chestiunii dacă acest drept trebuie acordat.
- 43 Dreptul de ședere derivat are rolul de a proteja beneficiul efectiv al drepturilor cetățenești ale cetățeanului Uniunii care are o relație de dependență cu resortisantul țării terțe. Potrivit instanței de trimitere, acest beneficiu nu include numai dreptul la libera circulație, ci și cartă. Prin urmare, întrebarea sa este dacă există o justificare pentru a nu acorda nicio pondere vieții de familie a copilului atunci când se evaluează dacă reclamantei trebuie să i se acorde un drept de ședere derivat. În procesul de luare a deciziei, pârâtul a omis complet această viață de familie.

f) Punerea în aplicare a Directivei 2008/115

- 44 Refuzul dreptului de ședere derivat implică faptul că reclamanta nu (mai) este în situație de ședere legală pe teritoriul statului membru în care s-a introdus această cerere. În acest caz, în conformitate cu Directiva 2008/115, statul membru trebuie

să adopte o decizie de returnare și, dacă este cazul, să îi solicite resortisantului țării terțe să se întoarcă imediat în statul membru în care acesta are un drept de ședere.

- 45 În principiu, Directiva 2008/115 reglementează numai părăsirea statelor membre, iar nu accesul în statele membre. Cu toate acestea, în cazul refuzului unui drept de ședere derivat, se constată de asemenea șederea ilegală și, prin urmare, se impune (în principiu) o obligație de părăsire a teritoriului Țărilor de Jos în vederea punerii în aplicare a acestei directive. În temeiul articolului 5 din Directiva 2008/115, la punerea în aplicare a prezentei directive, statele membre acordă atenția cuvenită intereselor superioare ale copilului și vieții de familie (printre altele).
- 46 Curtea s-a pronunțat mai în detaliu cu privire la obligația de a ține seama de interesul superior al copilului [a se vedea Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Returnarea unui minor neînsoțit) (C-441/19, punctele 43-47, 51 și 60)] și de viața de familie [a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Îndepărtare – Cannabis medicinal), C-69/21, punctele 88-91] *înainte* de adoptarea unei decizii de returnare. Instanța de trimitere solicită Curții să clarifice dacă această obligație are același domeniu de aplicare și aceeași întindere dacă nu este adoptată o decizie de returnare, ci se pune capăt șederii ilegale solicitând resortisantului țării terțe să se deplaseze imediat pe teritoriul unui alt stat membru.
- 47 Instanța de trimitere consideră că poate înțelege din jurisprudența Curții menționată că, atunci când se evaluează o cerere de acordare a unui drept de ședere derivat, trebuie să fie clar pentru pârât că respectă obligația prevăzută de Directiva 2008/115 și, prin urmare, trebuie să ia în considerare interesul superior al copilului și viața de familie, precum și consecințele unui refuz. Această instanță solicită Curții să stabilească modul în care obligațiile prevăzute de Directiva 2008/115 se raportează la evaluarea unei cereri formulate în temeiul articolului 20 TFUE.
- 48 În speță, pârâtul nu a făcut o analiză mai amănunțită a consecințelor refuzului sau a chestiunii dacă familia îndeplinește condițiile pentru a avea rezidență în Spania pe termen lung. Instanța de trimitere se întreabă dacă, într-o situație precum cea în speță, ia naștere o obligație de analiză pentru a verifica la autoritățile spaniole dacă viața de familie poate fi continuată în Spania.
- 49 În conformitate cu interpretarea Curții, drepturile garantate la articolele 7 și 24 din cartă nu au un caracter absolut. Cu toate acestea, instanța de trimitere nu întreabă Curtea dacă interesul superior al copilului și viața de familie în Țările de Jos implică obligația de a acorda reclamantei un drept de ședere derivat. Ea dorește numai o interpretare mai precisă a dispozițiilor care îl obligă pe pârât să îi solicite reclamantei să se deplaseze în Spania, precum și să se stabilească dacă consecințele pentru viața de familie ale plecării forțate în Spania constituie un factor relevant atunci când se evaluează dacă reclamantei trebuie să i se acorde un

drept de ședere derivat și, în caz afirmativ, dacă acest lucru aduce după sine o obligație de analiză pentru pârât.

- 50 Ea se întreabă de asemenea, în esență, dacă obligațiile prevăzute la articolul 6 alineatul (2) și articolul 5 din Directiva 2008/115 implică pentru autorități o obligație de analiză comparabilă atunci când se evaluează o cerere de acordare a unui drept de ședere derivat formulată de un părinte resortisant al unei țări terțe.
- 51 Clarificarea celor de mai sus îi este necesară instanței de trimitere pentru a putea soluționa litigiul principal.

DOCUMENT DE LUCRU